

ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้บรรยากาศจริยธรรมในกลุ่มงานการพยาบาล เจตคติต่องาน
กับความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การของพยาบาลวิชาชีพ
โรงพยาบาลศูนย์

นางสาวอรรณณ แยมสรवलสกุล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล

คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2544

ISBN 974-17-0148-9

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

24 ส.ค. 2547

๕ ๒๐๑๗๕๙๓๐

RELATIONSHIPS BETWEEN PERCEIVED ETHICAL WORK CLIMATE IN NURSING
DEPARTMENTS, JOB ATTITUDE, AND ORGANIZATIONAL COMMITMENT
OF PROFESSIONAL NURSES, REGIONAL HOSPITAL
AND MEDICAL CENTERS

Miss Orawan Yamsuansakul

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Nursing Science in Nursing Administration

Faculty of Nursing
Chulalongkorn University

Academic Year 2001

ISBN 974-17-0148-9

อรวรรณ แยมสรวลสกุล : ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้บรรยากาศจริยธรรมในกลุ่มงานการพยาบาล
 เจตคติต่องาน กับความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กรของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลศูนย์.
 (RELATIONSHIPS BETWEEN PERCEIVED ETHICAL WORK CLIMATE IN NURSING
 DEPARTMENTS, JOB ATTITUDE, AND ORGANIZATIONAL COMMITMENT OF
 PROFESSIONAL NURSES, REGIONAL HOSPITAL AND MEDICAL CENTERS)

อ. ที่ปรึกษา : รศ. ดร. พวงทิพย์ ชัยพิบาลสุฤษดิ์ 187 หน้า. ISBN 974-17-0148-9.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้บรรยากาศจริยธรรมในกลุ่มงาน
 การพยาบาล เจตคติต่องาน กับความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กรของพยาบาลวิชาชีพ และศึกษาตัวแปรที่ร่วมกัน
 พยากรณ์ความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กรของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลศูนย์ กลุ่มตัวอย่างเป็นพยาบาลวิชาชีพ
 โรงพยาบาลศูนย์ 15 แห่ง จำนวน 381 คน ได้จากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามมี 4 ตอน
 คือ ข้อมูลส่วนบุคคลการรับรู้บรรยากาศจริยธรรมในกลุ่มงานการพยาบาล เจตคติต่องาน และความยึดมั่นผูกพันต่อ
 องค์กร เครื่องมือทุกตอนได้รับการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาและวิเคราะห์ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามโดยหาค่า
 สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค มีค่าเท่ากับ .91, .97 และ .96 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การแจกแจงความถี่
 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กรของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลศูนย์ อยู่ในระดับสูง
2. การรับรู้บรรยากาศจริยธรรมในกลุ่มงานการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับสูง
3. เจตคติต่องานของพยาบาลวิชาชีพโดยรวม อยู่ในระดับสูง
4. การรับรู้บรรยากาศจริยธรรมในกลุ่มงานการพยาบาลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กร
 ของพยาบาลวิชาชีพ ($r = .55$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
5. เจตคติต่องานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กรของพยาบาลวิชาชีพ ($r = .70$) อย่าง
 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
6. ตัวแปรที่ร่วมกันพยากรณ์ความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กรของพยาบาลวิชาชีพ ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
 ระดับ .05 คือ ความก้าวหน้าในงาน ความมีอิสระในงาน ความเอื้ออาทรต่อบุคลากร สภาพการทำงาน และ
 ความสำคัญของงาน สามารถร่วมกันพยากรณ์ความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กรของพยาบาลวิชาชีพได้ร้อยละ 53.5 ($R^2 = .535$)
 ได้สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน ดังนี้

$$\text{ความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กร} = .289 \text{ ความก้าวหน้าในงาน} + .124 \text{ ความมีอิสระในงาน} + .186 \text{ ความเอื้อ} \\ \text{อาทรต่อบุคลากร} + .163 \text{ สภาพการทำงาน} + .178 \text{ ความสำคัญของงาน}$$

สาขาวิชา.....การบริหารการพยาบาล.....ลายมือชื่อนิสิต.....
 ปีการศึกษา.....2544.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

4377617436 : MAJOR NURSING ADMINISTRATION

KEY WORD : PERCEIVED ETHICAL WORK CLIMATE / JOB ATTITUDE / ORGANIZATIONAL COMMITMENT / NURSING DEPARTMENTS / PROFESSIONAL NURSES

ORAWAN YAMSUANSAKUL : RELATIONSHIPS BETWEEN PERCEIVED ETHICAL WORK CLIMATE IN NURSING DEPARTMENTS, JOB ATTITUDE, AND ORGANIZATIONAL COMMITMENT OF PROFESSIONAL NURSES, REGIONAL HOSPITAL AND MEDICAL CENTERS. THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF. PUANGTIP CHAIPHIBALSARISDI, Ph.D., 187 pp. ISBN 974-17-0148-9.

The purposes of this research were to study the relationships between perceived ethical work climate in nursing departments, job attitude and organizational commitment of professional nurses in regional hospital and medical centers; and to explore the variables that predicted organizational commitment of professional nurses. The research subjects consisted of 381 professional nurses, randomly selected through multi-stage sampling technique. Content validity and reliability of the research instruments, perceived ethical work climate in nursing departments, job attitude and organizational commitment questionnaires were performed. The Cronbach alpha coefficients were .91, .97, and .96 respectively. The data were analyzed by percentage, mean, standard deviation, pearson's product moment correlation coefficients and stepwise multiple regression analysis.

The major findings were as follows :

1. The organizational commitment of professional nurses were at the high level.
2. The perceived ethical work climate in nursing departments of professional nurses were at the high level.
3. The job attitude of professional nurses were at the high level.
4. The perceived ethical work climate in nursing departments were positively related to organizational commitment of professional nurses ($r = .55$) with the significantly at the .05 level.
5. The job attitude was positively related to organizational commitment of professional nurses ($r = .70$) with the significantly at the .05 level.
6. The variables that can significantly predicted organizational commitment of professional nurses at the .05 level, which accounted for 53.5 percent ($R^2 = .535$) of the variance. The variables were promotion, task autonomy, caring, general working conditions and task significance. The predicted equation in standardized score can be stated as follows :

$$Z = .298 \text{ Promotion} + .124 \text{ Task autonomy} + .186 \text{ Caring} + .163 \text{ General working conditions} + .178 \text{ Task significance}$$

Field of study.....Nursing Administration..... Student's signature Orawan Yamsuansakul
 Academic year.....2001..... Advisor's signature Puangtip Chai

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาอย่างดีเยี่ยมจาก รองศาสตราจารย์ ดร. พวงทิพย์ ชัยพิบาลสุขันธ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้กรุณาสละเวลาทั้งในเวลาราชการและนอกเวลาราชการในการแนะนำ ให้ข้อคิดเห็น ตลอดจนแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่ และคอยให้กำลังใจผู้วิจัยด้วยดีตลอดมา ผู้วิจัยรู้สึกประทับใจและซาบซึ้งในความกรุณาที่อาจารย์มอบให้ตลอดระยะเวลาดังกล่าวเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ยูนิพันธุ์ ประธานสอบวิทยานิพนธ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพฑูรย์ โพธิ์สาร กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำ เกี่ยวกับสถิติที่ใช้ในการวิจัยและข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์เพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น รวมทั้งคณาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทุกท่านที่กรุณาให้ความรู้และประสบการณ์ที่มีค่าอย่างยิ่งแก่ผู้วิจัยตลอดระยะเวลาที่ศึกษา

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 11 ท่าน ที่กรุณาให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย รวมทั้งผู้อำนวยการโรงพยาบาลศูนย์ หัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาล และผู้ที่เกี่ยวข้องทั้ง 15 แห่ง ที่ให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกในการทดลองใช้เครื่องมือการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล ตลอดจนบุคลากรพยาบาลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทุกท่าน ขอขอบพระคุณ คณะพยาบาลศาสตร์และบัณฑิตวิทยาลัยที่กรุณาสับสนุนทุนอุดหนุนการวิจัยบางส่วนไว้ ณ ที่นี้ด้วย

กราบขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงพยาบาล และคณะผู้บริหารกลุ่มงานการพยาบาล ของโรงพยาบาลศูนย์อุดรดิตถ์ที่อนุญาตให้ลาศึกษาต่อ และขอขอบคุณเพื่อนร่วมงานทุกท่านที่ได้เสียสละทำงานหนักมากขึ้นในระหว่างที่ผู้วิจัยลาศึกษาต่อ

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่ได้ให้สติปัญญาและสิ่งที่ดีงามทั้งหลาย ขอขอบคุณพี่ชาย น้องชาย น้องสาวและหลานๆ เพื่อนๆ รวมทั้งพี่ ๆ น้องๆ หอผู้ป่วยหนักโรคหัวใจ และหลอดเลือด โรงพยาบาลศูนย์อุดรดิตถ์ทุกท่าน ตลอดจนกัลยาณมิตรทุกๆ ท่าน ที่ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจด้วยดีเสมอมา จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

อรวรรณ แยมสรวลสกุล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญแผนภูมิ.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ปัญหาการวิจัย.....	5
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	6
แนวเหตุผลและสมมติฐานการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	10
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	10
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	14
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	17
2.1 โรงพยาบาลศูนย์และกลุ่มงานการพยาบาล.....	17
2.2 ความยืดหยุ่นผูกพันต่อองค์การ.....	23
2.3 การรับรู้บรรยากาศจริยธรรมในกลุ่มงานการพยาบาล.....	40
2.4 เจตคติต่องาน.....	63
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	82
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	82
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	89
วิธีการสร้างเครื่องมือ.....	93
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	94
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	98
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	99

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	101
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	131
สรุปผลการวิจัย.....	133
อภิปรายผลการวิจัย.....	136
ข้อเสนอแนะ.....	146
รายการอ้างอิง.....	148
ภาคผนวก.....	162
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	163
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	165
ภาคผนวก ค สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	176
ภาคผนวก ง หนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัย.....	182
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	187

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลศูนย์ จำแนกตามเขตที่ตั้ง.....	84
2	จำนวนและร้อยละของพยาบาลวิชาชีพที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนก ตามอายุ เพศสถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน ตำแหน่งปัจจุบัน เงินเดือนและค่าตอบแทน และแผนกที่ปฏิบัติงาน.....	86
3	ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามการรับรู้บรรยากาศจริยธรรมในกลุ่มงาน การพยาบาล เจตคติต่องานและความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กร.....	97
4	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กร จำแนกเป็นรายด้าน.....	103
5	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กร ด้านความเชื่อถือ ยอมรับเป้าหมายและค่านิยมขององค์กร จำแนกเป็นรายข้อ.....	104
6	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กร ด้านความเต็มใจที่จะทุ่มเทความพยายามในการปฏิบัติงานเพื่อองค์กร จำแนกเป็นรายข้อ.....	105
7	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กร ด้านความต้องการที่จะรักษาความเป็นสมาชิกขององค์กรไว้ จำแนกเป็นรายข้อ.....	106
8	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของการรับรู้บรรยากาศจริยธรรม ในกลุ่มงานการพยาบาล จำแนกเป็นรายด้าน.....	107
9	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของการรับรู้บรรยากาศจริยธรรม ในกลุ่มงานการพยาบาล มิติด้านความเชื่ออาทรต่อบุคลากร จำแนกเป็นรายข้อ.....	108
10	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของการรับรู้บรรยากาศจริยธรรม ในกลุ่มงานการพยาบาล มิติด้านกฎหมายและจรรยาบรรณวิชาชีพ จำแนกเป็นรายข้อ.....	109

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่

ญ

หน้า

11	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของการรับรู้บรรยากาศจริยธรรม ในกลุ่มงานการพยาบาล มิติด้านกฎระเบียบข้อบังคับ จำแนกเป็นรายข้อ.....	110
12	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของการรับรู้บรรยากาศจริยธรรม ในกลุ่มงานการพยาบาล มิติด้านการยึดมั่นผลประโยชน์องค์การ จำแนกเป็นรายข้อ.....	111
13	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของการรับรู้บรรยากาศจริยธรรม ในกลุ่มงานการพยาบาล มิติด้านหลักจริยธรรมส่วนบุคคล จำแนกเป็นรายข้อ.....	112
14	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของเจตคติต่องาน จำแนกเป็นรายด้าน.....	113
15	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของเจตคติต่องาน ปัจจัยรางวัลภายในด้านความมีอิสระในงาน จำแนกเป็นรายข้อ.....	114
16	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของเจตคติต่องาน ปัจจัยรางวัลภายในด้านความสำคัญของงาน จำแนกเป็นรายข้อ.....	115
17	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของเจตคติต่องาน ปัจจัยรางวัลภายในด้านการมีส่วนร่วมในงาน จำแนกเป็นรายข้อ.....	116
18	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของเจตคติต่องาน ปัจจัยรางวัลภายนอกด้านสังคมในส่วนผู้บังคับบัญชา จำแนกเป็นรายข้อ....	117
19	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของเจตคติต่องาน ปัจจัยรางวัลภายนอกด้านสังคมในส่วนเพื่อนร่วมงาน จำแนกเป็นรายข้อ.....	118
20	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของเจตคติต่องาน ปัจจัยรางวัลภายนอกด้านองค์การในส่วนสภาพการทำงาน จำแนกเป็นรายข้อ.....	119
21	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของเจตคติต่องาน ปัจจัยรางวัลภายนอกด้านองค์การในส่วนความก้าวหน้าในงาน จำแนกเป็นรายข้อ.....	120

สารบัญตาราง (ต่อ)

๗

ตารางที่

หน้า

22	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของเจตคติต่องาน ปัจจัยรางวัลภายนอกด้านองค์การในส่วเงินเดือนจําแนกเป็นรายข้อ.....	121
23	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้บรรยากาศจริยธรรมใน กลุ่มงานการพยาบาล เจตคติต่องาน กับความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การ ของพยาบาลวิชาชีพจําแนกโดยรวมและรายด้าน.....	122
24	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการรับรู้บรรยากาศจริยธรรม ในกลุ่มงานการพยาบาล เจตคติต่องาน กับความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การ ของพยาบาลวิชาชีพแสดงในรูปเมตริกสัมพันธ์ (Correlation Martix).....	124
25	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) ระหว่างตัวพยากรณ์โดยรวมที่ได้รับ การคัดเลือกเข้าสู่สมการถดถอย ค่าอำนาจการพยากรณ์ (R^2) และการทดสอบความมีนัยสำคัญของค่าอำนาจการพยากรณ์ที่เพิ่มขึ้น (R^2 change) ในการพยากรณ์ความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การของ พยาบาลวิชาชีพเมื่อใช้วิธีการถดถอยแบบขั้นตอน (Stepwise solution).....	126
26	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวพยากรณ์โดยรวมในรูปคะแนนดิบ (b) และ คะแนนมาตรฐาน (Beta) ทดสอบมีนัยสำคัญของ b และแสดงสมการ ถดถอยพหุคูณที่ใช้พยากรณ์ความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การ ของพยาบาลวิชาชีพ.....	127
27	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) ระหว่างตัวพยากรณ์ที่ได้รับการ คัดเลือกเข้าสู่สมการถดถอย ค่าอำนาจการพยากรณ์ (R^2) และการทดสอบ ความมีนัยสำคัญของค่าอำนาจการพยากรณ์ที่เพิ่มขึ้น (R^2 change) ในการพยากรณ์ความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การของพยาบาลวิชาชีพ เมื่อใช้วิธีการถดถอยแบบขั้นตอน (Stepwise solution).....	128
28	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ (b) และ คะแนนมาตรฐาน (Beta) ทดสอบมีนัยสำคัญของ (b) และแสดงสมการ ถดถอยพหุคูณที่ใช้พยากรณ์ความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การ ของพยาบาลวิชาชีพ.....	130

สารบัญแผนภูมิ

๗

แผนภูมิที่	หน้า
1 รูปแบบบรรยากาศจริยธรรมองค์การ.....	54
2 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	81